

Hodnocení diplomové práce

Název: *Pedagogika volného času – animace nebo manipulace?*

Autor: *Bc. Veronika Šťastná*

Diplomová práce Veroniky Šťastné je věnována zajímavému tématu „manipulace ve výchově“. Cílem práce bylo odhalit, jakou roli hraje manipulace v pedagogice volného času a jak ji můžeme eticky hodnotit. Jedná se o obtížné téma. Jeho základním úskalím je volba definice manipulace. Jde totiž o to, zda manipulaci definujeme obecně jako „snahu o působení na myšlení druhé osoby či více osob“ (s. 23) anebo zda tuto snahu diferencovaně hodnotíme, podle oprávněnosti či neoprávněnosti zásahu do svobody druhého.

Po stránce vnější úpravy je práce bez chyb. Z hlediska formálního si nejsem zcela jistý, zda se na některých místech, kde autorka uvádí nepřímou citaci, nejedná spíše o citaci přímou, anebo o převzatý text, který je sice zkrácený, ale přitom kopíruje způsob vyjadřování předlohy. Např. na s. 42, kde diplomandka cituje z Arendtové, je v textu zmínka o „všech 3 případech“, ačkoli v předchozím textu žádné tři případy uvedeny nejsou; jedná se tedy o citát z Arendtové, který je vytržen z kontextu.

Po stránce jazykové je text na slušné úrovni. Neobjevují se v něm chyby, spíše občas stylistická neobratnost anebo tematické skoky (v některých po sobě následujících odstavcích není zřetelná obsahová návaznost).

Z hlediska obsahu není snadné předloženou práci hodnotit. Na jedné straně je nutné přiznat, že se autorce podařilo shromáždit řadu relevantních pramenů, ačkoli jde z větší části o prameny populárně naučné. Na druhé straně obsahuje práce některé pasáže, které buď souvisí s tématem práce pouze okrajově (kap. 4.5 a 5.2), anebo se jedná o známé skutečnosti, u nichž by stačil stručný odkaz (např. Milgramův experiment).

Výše uvedené „úskalí tématu“ (otázku, zda chápat manipulaci jako obecně neutrální jev, anebo ji hodnotit z mravního hlediska) autorka vyřešila tím, že ve 3. kapitole vymezila manipulaci z obecného (psychologického) hlediska, zatímco etickým hodnocením se zabývala až v kap. 5.4.

V mnoha případech autorka trochu zjednodušuje (např. na s. 13, 15, 33, 41), takže text místy vyvolává dojem určité povrchnosti nebo moralizování (např. v oddíle o sektách). Není také snadné rozeznat v textu originální a důležité pasáže od pasáží nepodstatných anebo pouze vysvětlujících známé skutečnosti.

Za poměrně závažnou chybu považuji skutečnost, že samotné hodnocení metod pedagogiky volného času z hlediska používání manipulace zůstalo – zejména z hlediska rozsahu – spíše na okraji zájmu autorky. Autorka se sice pokusila v 6. kapitole zhodnotit

zážitkovou pedagogiku z etického hlediska – zda a kdy je manipulace v této pedagogické koncepci přístupná – výsledky jsou však poměrně chudé (jsou shrnuty do 5 stran textu).

Předložená diplomová práce Veroniky Šťastné odpovídá požadavkům na práce tohoto typu; proto ji doporučuji k obhajobě. Její odborný přínos ale není příliš velký. Ačkoli se autorka zabývá mnoha tématy, většina z nich není pojednána samostatně a do hloubky. Proto navrhuji, aby komise při obhajobě diskutovala s diplomandkou o následujících otázkách:

- 1) Objasněte souvislost manipulace s autoritou. Jak tento problém vnímala Hannah Arendtová?
- 2) Jak hodnotí Jiřina Pávková manipulaci v pedagogice volného času a proč?
- 3) Jak chápal – podle Palouše – Komenský cíl výchovy?
- 4) Je samotný zážitek nejdůležitějším prvkem pedagogiky zážitku?

Jako vedoucí práce navrhuji, aby komise zhodnotila tuto práci buď známkou „velmi dobře“ nebo známkou „dobře“, a to na základě výsledků obhajoby.

V Praze dne 16. května 2013

doc. Michal Kaplánek, Th.D.
vedoucí práce